

GAZETA

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 16go LUTEGO ROKU 1819 we WTOREK.

W Imieniu Najjaśniejszego
ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rosssy, Króla Polskiego
&c.. &c &c.

Xiążę Namieśnik Królewski w Radzie Stanu

Zwróciwszy uwagę naszą na bieg spraw konkursowych i likwidacyjnych z Rządów Austriackiego i Pruskiego do załatwienia pozostałych, uznaliśmy, iż środki do zbliżenia ich końca dążące są dwoiakiego rodzaju: iedne prawodawcze, drugie porządkowe. Ponieważ pierwsze ulegając obradom Izby Sejmowych w późniejszym dopiero czasie uchwalone być mogą, przedsięwzięliśmy spiesznią, iaka jest w mocy naszej, przynieść tymże sprawom pomoc przez użycie środków porządkowych, które się na tem zasadzają, aby iak najwięcej osób pociągnąć do pracy; aby wybor Kuratora powierzyć samym wierzycielom, którym na przyspieszeniu najwięcej zależy; aby nad pracującymi skutecznym utrzymywać dozór, oraz ich zachęcić do gorliwego działania przez stosowny wymiar nagrody; na przedłożenie więc Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, po wysłuchaniu zdań ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. W każdej massie mogą wierzyciele zmienić Kuratora i obrać sobie nowego, bądź z osob do pełnienia tego rodzaju służby w linii sądowniczej usposobionych, bądź innych. W ostatnim razie, obowiązany będzie Kurator wyręczać się w tém, co się dotyczy popierania interessów prawnych, osobami do tych czynności usposobionymi.

Gdyby na Kuratora wybranym został ieden z wierzyciel, w tym razie Sąd do popierania sprawy przeciw temuż kuratorowi iako współwierzycielowi toczący się, wyznaczy szczególnego Kuratora, który wynagrodzonym zostanie z ogólnego funduszu niżej wskazanego.

Art. 2. Naydalej z upłynieniem dwóch miesięcy po ogłoszeniu niniejszego postanowienia, każdy Trybunał zwoła wierzycieli do wyboru Kuratora przez obwieszczenie ogólne, wszystkie massy szczegółowo wyrażające, które ma być umieszczone po trzykroć w gazetach Warszawskich i w Dziennikach wszystkich Wojewódzkich.

Sąd wyznaczy terminy stopniowe bliższe dla mass, do których się ubiegają wierzyciele bliżej mieszkający, i gdzie jest mniej wierzycieli; odleglejsze dla mass, do których ubiegają się wierzyciele daley mieszkający, i gdzie jest więcej wierzycieli.

Będzie utrzymywana lista wybranych Kuratorów i przedstawiana wierzycielom w następujących terminach, aby z ogólnej liczby usposobionych mogli mieć wiadomość o tych, którzy nie są jeszcze wielością pracy zajętemi.

Art. 3. Wierzyciele albo sami albo przez umocowane osoby obierać będą Kuratora większością głosów. Niestawiający w terminie ulegać powinni zdaniu stawiających. Sąd zatwierdzi wybór Kuratora, i rozwiąże wszelkie w tym względzie zachodzące mogące spory ostatecznie.

Art. 4. Teraźniejsi Kuratorowie obowiązani są bez przerwy czynności swe odbywać, i dopiero wtenczas ustaie ich obowiązek, gdyby zmienionymi zostali.

Art. 4. Jeżeliby żaden z wierzycieli w

terminie do wyboru Kuratora wyznaczonym nie stanął, albo gdyby tylko jeden lub dwóch wierzycieli stanęło, wtenczas Sąd powierzy ukończenie massy teraźniejszemu Kuratorowi, albo widząc go już być znacznie obciążonego innemi kurateryami, wyznaczy Kuratora z liczby ogólnej usposobionych, którym przez wybór wierzycieli albo wcale żadna masa się nie dostała, albo w porównaniu mała tylko liczba mass udzielona była.

Art. 6. Uważanemi są jako usposobieni do pełnienia obowiązków Kuratora, i powinni przyjąć powierzone im przez wybór wierzycieli lub przeznaczenie Sądu kuratorye

- a. Patronowie przy Trybunałach stawiający.
- b. Notaryusze Województwa.

Art. 7. Prócz tego, Trybunały obowiązane są inne w prawie biegle osoby uważać jako usposobionych Kuratorów, gdyby się wierzycielom podobało ich wybrać, a nawet w niedostatku wyboru mogą ich mianować kuratorami pod następującemi warunkami:

- a. Nie powinni ciż Kuratorowie stawiać w innych sprawach, poświęcając się wyłącznie massom konkursowym i likwidacyjnym.
- b. Ubiegający się o podobne kuratorye okazać powinni zdatość, iaka jest przywiązana do funkcji Patrona lub Notaryusza Województwa; szczególnież zaś wymaga się po nich znajomość języka Niemieckiego w Województwach dawniej pod panowaniem Pruskim, a znajomość języka łacińskiego w Województwach dawniej pod panowaniem Austriackim będących.
- c. Ciż Kuratorowie uważani będą co do ich dalszej promocji iako osoby w czynnej służbie zostające.

Art. 8. W Mazowieckim Województwie obowiązani są Adwokaci w Sądzie apelacyjnym, Mecenasi przy Sądzie Naywyższym stawiający, przyjąć powierzone im przez wybór wierzycieli lub przeznaczenie Trybunału Województwa Mazowieckiego kuratorye, i ulegać będą w tém, co się dotyczy pełnienia obowiązków Kuratora, karności Trybunału.

Art. 9. Gdyby wybór wierzycieli nie padł na żadną z osób w art. 6, 7, i 8 wymienionych, wtenczas wybrany przez tychże wierzycieli Kurator w popieraniu interesów prawnych powinien się wyrażać osobami w tychże artykułach wymienionemi.

Art. 10. Zważając na znaczną liczbę nieukończonych jeszcze w Województwie Mazowieckim spraw konkursowych i likwidacyj-

nych, i chcąc aby liczba członków Sądu odpowiadała powiększonej liczbie Kuratorów, przysądajemy do składu Trybunału Województwa Mazowieckiego dwóch Sędziów do czasu, dopóki Trybunał potrzebować będzie powiększenia pomocy.

Art. 11. Wyznaczony w każdej massie referujący Sędzia czuwać będzie z urzędu, aby się przepisało dekrety Królewskiego z dnia 15 Lipca 1809 r. we wszystkiem stało zadosyć, mianowicie, aby z administracyi massy zdane były rachunki, aby przez wierzycieli ułożony był dalszy sposób administracyi i iey kontrolla, i jeżeliby jedno lub drugie w jakim szczególnym wypadku jeszcze dopełnionem nie było, aby Kuratorowie massy zatrudnili się ściąganiem aktywów massy tam, gdzieby było niebezpieczeństwo utraty tychże aktywów, jeżeliby windykacya odłożoną została aż do planu dystrybucyi, to jest, do czasu, w którym wierzyciel lub wierzyciele sami zarządzać będą przeznaczanemi im funduszami.

Jeżeli do massy należą dobra nieruchomości, Sędzia referujący czuwać będzie, aby te nie czekając ukończenia massy sprzedane były; a w przypadku zachodzących przeszkód lub niemożności sprzedania za przyzwoitą cenę, aby kurator spieszenie zwołał wierzycieli dla uradzenia właściwych środków, albo wrazie niezgodności, aby rzecz przedstawiona była Sądowi do rozwiązania sporu.

Art. 12. Tenże Sędzia obowiązany jest ciągle z urzędu kontrollować Kuratora massy we wszystkich iego czynnościach, i nie może być odrywany przez powierzenie mu innych obowiązków z miejsca urzędowania. Z tabell szczególnych według przepisanej wzoru przez Sędziów utrzymywać się mających układaną i przesyłaną będzie do Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości tabella ogólna wykazująca stan obecny i postępowanie spraw konkursowych i likwidacyjnych. Sędzia dostrzegłszy w którymkolwiek szczególe niedopełnienie przepisów, zwłokę, lub przeszkodę, przedstawić to powinien wraz z opinią swą Trybunałowi do decyzji, sam zaś odpowiedzialnym będzie za własne w tym względzie uchybienia, opieszałość, lub zwłokę.

Prezydujący Sądowi baczące rozciągną oko na referującego Sędziów, aby ściśle dopełniali powierzonego im obowiązku, i równie odpowiedzialni będą za własny niedozór.

Art. 13. Kuratorowie bądź wybrani przez wierzycieli, bądź mianowani przez Sąd odbio-

raż wynagrodzenie odpowiadające ich pracy z funduszu, który się składa podług przepisów paragrafu 4go uchwały Rady Najwyższej tymczasowej Xieństwa Warszawskiego dnia 23 Lutego 1815 r. z potrąceń od schedy każdego na pewnych funduszach kollokowanego wierzyciela, Sąd ustanowi ilość tej składki w miarę obfitości masy, a razem i obszerność podjętej dla tej ukończenia pracy, która to składka w żadnym jednak przypadku nie więcej wynosić może nad dwa od sta.

Gdy się w tym sposobie każda masa za podjęte około tej ukończenia prace uiszczy, Sąd takowe przez szczególne masy składane należności wnieść zaleci do ogólnego funduszu, z którego każdy Kurator w miarę okazanej około ukończenia wszystkich mu powierzonych mass pilności i gorliwego starania wynagrodzonym zostanie.

Art. 14. Fundusz wynagrodzenia dotąd uzbierany rozdzielonym będzie pomiędzy delegowanych Sędziów i Kuratorów, którzy w epocę od daty wspomnianej uchwały pracowali, nie czekając ukończenia wszystkich mass. W tym tedy celu zamknięty będzie obrachunek do dnia 1 Stycznia 1819 roku.

Art. 15. Prezydujący w Trybunale prześlą ten obrachunek do Komisyyi Rządowej Sprawiedliwości, idolącząc do niego listę imienną osób zasługujących na wynagrodzenie, przedstawiając obraz czynności każdego, i opinią względem wysokości wynagrodzenia. Fundusz dotąd uzbierany nie może być całkiem wyczerpany; Prezydujący zatem taki rozdział funduszu zaproponować powinni, aby jeszcze pozostała się połowa na wynagrodzenie ostateczne po ukończeniu wszystkich mass.

Komisyya Rządowa Sprawiedliwości roztrząsawszy rapport i opinią Prezydujących w Trybunale, wyznaczy dla przedstawionych osób ilość nagrody, i Trybunał do ich wypłaty upoważni, taką jednak zachowując miarę, aby dla Kuratorów z rozdzielić się mianego funduszu przynajmniej 5 z 6 części przeznaczonymi zostały.

Art. 16. W przypadku zmienienia Kuratora, Prezydujący Sąd przedstawia dla odchodzącego Kuratora ilość nagrody zastosowaną do odbytych przez niego czynności.

Art. 17. Od dnia 1 Stycznia 1819 roku poczynawszy, fundusz wynagrodzenia rozdzielonym będzie co kwartał pomiędzy Kuratorów delegowanych Sądowi referujących, officialistów Sądowi, którzy przez swą gorliwość i pracow-

ność przyczynili się do ukończenia często wspomnianych mass. Rozdzielenie uskuteczniomem będzie w sposób przepisany artykułem 15, odkładając zawsze połowę nowo uzbieranego funduszu do ostatecznego wynagrodzenia, i przeznaczając summy rozdzielić się mianey 5 z 6 części dla Kuratorów.

W tymże czasie, to jest, co kwartał, przesyłane będą do Komisyyi Rządowej Sprawiedliwości tabellaryczne rapporta o postępie spraw konkurwowych likwidacyjnych.

Dopełnienie niniejszego postanowienia i ogłoszenie w Dzienniku Praw Komisyyi Rządowej Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyney dnia 22 mca Stycznia 1819 roku.

(podpisano) Zaiączek.

Minister Sprawiedliwości
(podpisano) W. Sobolewski.

Radca Sekretarz Stanu Jen: Bgdy
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Jen: Bgdy,
(podpisano) Kossecki.

— Z Petersburga —

Dokończenie Ukazu N. Cesarza o drogach, wsiach i miastach w Państwie Rossyjskiem
o M I A S T A C H.

37) Budki dla nocnych stróżów mają być wszędzie jednostajne, wyiaższy murywane, iakie są w niektórych miastach; lecz i te powinny być pomalowane według rysunku, a nowo mające się budować, do tegoż rysunku stosować się powiany.

38) Budki dla strazy woyskowej, podstawki pod bębny i pod karabiny, poręczę z przekładkami, i rogatki wszędzie powinny być jednostajnego kształtu według rysunku i opisania.

39) Rynki i ulice w miastach zawsze należy utrzymywać czysto, iak o tém szczegółowo powiedziano w ogólnych przepisach dla miast, własną moją ręką w roku 1816 pisanych. — Policya powinna mieć oko, aby nawet i na dziedzińcach obywatelskich należyte ochędostwo było zachowane.

40) Bruk powinien być zawsze porządnie utrzymywany, i każde zrujnowanie lub wybóy natychmiast naprawionym być powinny.

41) Miejsca niezabudowane powinny być ogrodzone parkanem z tarcic, a ubodzy mieszkańcy mogą je ogrodzać parkanem zwyczajnym czyli stojącymi kołami, ucinając wierzchołki ich równo.

42) Mostki na kanałach przerzynających ulice powinny być przez całą ich szerokość, nie zaś tylko na środku, iak to uważałem w *Kursku*.

43) Tynki opadłe z ścian i ogrodzeń kościelnych natychmiast naprawiać.

44) Ogrodzenia Kościołów powinny być czysto i porządnie utrzymywane.

45) Niewolno pstrzyć domów farbami, iak np. zdarzyło mi się widzieć czarne drzwi i okiennice przy zupełnie bielonych ścianach.

46) Powszechnie pozwalać malować domy następującemi tylko kolorami: białym, palliowym, blade-żółtym, światło-szarym, dzikim, blade- różowym, sibirką, lecz ze znaczną ilością białej farby, i żółto-szarym. Tabliczki temi farbami malowane przesłane będą z Ministerjum Policyi do Gubernatorów, w celu pokazania prawdziwych kolorów.

47) Ogrody publiczne powinny być utrzymywane w należytem ochędostwie. (Życzyć należy, aby każde Miasto Guberskie, przykładem niektórych Miast mało-rossyjskich, miało takowy ogród).

48) Następujące tylko powinny być malowane kolorem wojskowym:

- a) Rogatki.
- b) Budki dla wojskowej straży.
- c) Podstawki pod karabiny.
- d) Podstawki pod bębny.
- e) Poręcze na ulicach i mostach.
- f) Wiorsty.
- g) Słupy we wsiach.
- h) Słupy graniczne tak Guberskie iak Powiatowe wienczas, kiedy są drewniane.

W Moskwie 13 dnia Grudnia 1817 roku.

z Wiednia 6 Lutego.

Cesarz ozdobił małym krzyżem orderu Sgo Leopolda, Felixa Hrabie *Grodziego*, zasiadającego ze strony Austrii w wydziale urządzającym wolnego miasta *Krakowa*.

Donoszą z Tyrolu, że dotąd największe zimno, iakię tam doznano, tylko 11 stopni dochodziło. Największy upał dnia 28 Czerwca dochodził 27½ stopni. Śniegów spało bardzo mało, a czas zawsze prawie mglisty.

W okolicach *Bartfeld* dnia 21 Stycznia spadły tak ogromne śniegi, że w niektórych okolicach przyległych Polsce całe wioski tak są śniegiem zasypane, że ledwie z niego wierzchołki dachów widzieć się mogą.

z Berlina 9 Lutego.

Dnia 6 b: mca zjechał tu Wielki Xiążę *Mecklenburg-Szweryński* Następca z Małżonką, i wysiadł w Zamku, gdzie już przygotowane były dla nich pokoje.

Dnia tegoż zjechał tu z Małżonką Angielski Xiążę *Cumberland*.

Podług statystycznego spisu mają Prussy 10 milionów ludności, w której mężczyzn od 15 do 60 lat iet 3 milliony. Biorąc z tej ilości połowę za niezdatnych dla wieku lub ułomności, okazuje się, że przy patriotyzmie i poświęceniu się, iakie to mocarstwo 1813 roku okazało, zawsze 1½ milliona wojowników pod bronią stanąć może. Prawie ¼ część ludności jest w miastach. — Najmniej Ewangelików jest w obwodzie Reieneyi Akwisgranskiej, a w Stralsundskiej najmniej Katolików, którzy w ogólności ¾ całej ludności składają. — Żydów najwięcej jest w części od Polski przypadłej.

z Munich 30 Stycznia.

Otwarcie posiedzenia zgromadzonych Stanów nastąpi, iak słyhać, dnia 4 Lutego. Król otworzy je mową z tronu. Dziś Deputowani trudnili się wyborem kandydatów na prezesów, których Król z podanej sobie listy mianować będzie. Wybrani kandydaci są Pan *Schrenck* Radca najwyższego sądu; *Seuffert* Prezes sądu apelacyjnego; *Sturz* Radca tegoż sądu; *Behr* Professor; Karol Hrabia *Preysing* Radca Stanu, i Baron *Heynitz*.

Dnia 28go iako w imienny Królowej deputowani b li naprzód na nabożeństwie, po którym deputacya z ich grona złożyła powinszowanie Monarchini.

Arcybiskup *Gelhsattelski* cofnął się z złożoney na konstytucyą przysięgi, co mocne bardzo na wszystkich umysłach sprawiło wrażenie. Król posłał mu stanowcze oświadczenie, iż zostawia mu do wyboru albo do hować raz wykonanej przysięgi, albo usunąć się z Arcybiskupstwa.

Od Menu 2 Lutego

W Królestwie Wirtembergskiem nakazano dostawić 3500 ludzi do wojska, w roku 1798 urodzonych.

Od czasu wywieścia wojsk sprzymierzonych z Francji stoi w Nadreńskich prowincjach Bawarskich 5 tysięcy wojska pod dowództwem Jenerała *Dellamotte*, którego główna kwatera jest w *Spirze*. W *Landawie* pozostawia 4tyśięczna oada.

Jsmail Gibraltar agent Baszy Egipskiej idąc z Szwecji przybył do Frankfortu.

Przy otwarciu posiedzeń Seymowych Li gi Niemieckiej oświadczył Hrabia *Boul Schauenstein*, że Cesarz Austriacki przystępuje w powszechności do wniosków względem siły zbroynnej związkowej, do niektórych tylko szczegółów dalsze ich rozpoznanie lub odmianę, jak wypadnie z układów, zastrzegając sobie. Wyznaczona będzie Kommissya z sześciu członków złożona dla dalszego wypracowania tego przedmiotu.

Układy Kongressu Akwisgrańskiego podano Seymowi w aktach urzędowych.

W mennicy Drezdeńskiej wybito na pamiątkę 50letniego Jubileuszu zasłubin Królestwa Saskich piękny medal złoty 9 dukatowej wartości, i srebrny 12 lotów wagi, jest na nim między innemi napis: *Optimis Principibus. — Ordinum Regni Pietas.*

Gazeta Moguńska donosząc, że cenzura wolnego miasta *Frankfortu* skrupulatnieysza jest od wszystkich innych cenzur, monarchicznych nawet rządów, bo nie tylko co do słów, ale i co do kształtu pism zatrudnia się, umieszcza odezwę, a raczej rozkaz teyże dany Panu *Börne* Redaktorowi *Gazety Frankfortskiej* w tych słowach: — „Gdy gazeta wolnego miasta *Frankfortu* od meakiego czasu oznacza punktami te słowa i miejsca, które w niej redakcyi cenzura za rzecz przyzwolitą wymazać i niepozwałać drukować uznala, a podobne postępowanie sprzeciwia się naturalnemu porządkowi, zaczęła cenzura widzi konieczną potrzebę postanowić, ażeby odtąd wykreslone przez nią wyrazy lub całe paragrafy tak z druku wychodziły, iżby żadnego stąd znaku, ani żadney przerwy w tekście rozpoznać niemożna było. Gdyby zaś przez zsuniecie druku na miejscach wykreslonych w końcu gazety zrobiło się próżne miejsce obowiązkiem koniecznym jest Redaktora takowe doniesieniami rządowemi lub prywatnemi, albo nareszcie innemi wstępy-

zych gazetach umieszczonemi artykułami za pełnić; dlaczego, wcześniej w nie Redaktor dostatecznie ma być opatrzoney. — To zażalenie doręczone ze strony policyi Panu *Börne* podaje tenże do wiadomości publiczney dla tego, ażeby czytelnicy jego znydując czasami w gazecie zastrzaże i nieznaczące artykuły, wiedzieć mogli o źródle ich pochodzenia.

W Bawaryi będzie odtąd w każdym gło-wnem obwodowem mieście szkoła dla głuchoniemych.

z Brukseli 2 Lutego.

Król Niderlandski powiększył pensyą po-owney liczby Xieży Katolickich w swoich krajach 125 złotemi hollender kiem, a jest nadzieia, że jeszcze innemi sposobami los ich polepszy.

Rozgłoszono tu, iż Pani *Catalani* pływając z *Calais* do *Londynu* utonęła. Lecz to fałsz, bo jeszcze dla słabości zdrowia bawi w mieście *Lille*, gdzie po wyzdrowieniu da koncert.

z Paryża 30 Stycznia.

Mianował Król Margrabiego *Latour-Maubourg* Para Francji Posłem przy dworze Londyńskim na miejsce Margrabiego *Osmond*. — Margrabia *Latour-Maubourg* zostawał niedys pod strażą w *Ołomuńcu* pospołu z Jenerałem *Lafayette*, a w bitwie pod *Lipskiem* utracił nogę, którą mu kula działowa urwała.

Jest tu od dni kilku Xieżna *Bassano* (*Maretowa*), a przybył starać się o przywołanie iey męża do Francji.

Minster Sprawiedliwości zaprosił 12tu członków z Izby De utowanych, aby mu swoim światłem dopomogli do wygowania zasad projektu o wolności druku.

Na sessyi Izby Deputowanych dnia 28go bieżącego miesiąca Minister Sprawiedliwości zabrał głos wyluszczając pobudki projektu do prawa podanego imieniem Króla o Odpowiedzialności Ministrów, który zaraz po mówie czytano. Podzielony jest na dwa rozdziały, a 29 artykułów. Pierwszy rozdział jest od tytułem: *O zaskarżeniu Ministrów przez Izbę Deputowanych*, a drugi: *O sądzeniu Ministrów przez Izbę Parów*. Artykuł 25ty tego projektu wzbudził prawie powszechne szemranie, a tak brzmi: — *Do potępienia Ministra potrzeba pięć osmych części głosów.* (Nieprzytaczamy osnowy tego projektu, bo za-

pewne przy roztrząsaniu go zaydą odmiany, a wtenczas go dopiero umiścimy, gdy przeydzie w Izbie). — Przystąpiła potem Izba do dalszego roztrząsania projektu do prawa o narodowej nagrodzie dla Xięcia *Richelieu*. Po kilku jeszcze rozprawach w tej mierze przyjęto ten projekt większością 124 białych galek przeciw 95 czarnych. Większość tę składali Deputowani siedzący w posrodku, i prawie wszyscy z lewej strony. Oto jest osnowa projektu, iak go przyjęto: — 1) *Artykuł 1)* Będzie ustanowiony dla Xięcia *Richelieu*, iako narodowa nagroda, Majorat czyniący rocznego dochodu 50,000 franków, a przywiązany do parostwa iego, i rozciągający się do iego potomków. — 2) Majorat ten stanowić będą dobra wybrane przez Króla z dóbr narodowych. — 3) W braku dzieciów Xięcia *Richelieu* płci męskiej prawych i w prostej linii, dobra ten Majorat składające powrócą do dóbr narodowych.

Xiążę *Angielski Gloucester* zwiedza tu i w okolicy rzeczy godne widzenia. Przed kilku dniami iezdził do *Fontainebleau* i *Wersalu*, a towarzyszył mu Xiążę *Talleyrand*.

Jenerał *Canuel* i przeciwnicy iego PP. *Fabvier* i *Sainneville* odwołali się od wydanego przez sąd Policyi poprawczy w ich sprawie wyroku.

W tych dniach miał posłuchanie u Króla Grzegorz Piotr *Glaure* Biskup Maronitów, tytułujący się Arcy-Biskupem Jerozolimskim. Prałat ten prosił imieniem Maronitów, aby Król kazał mu wydać z drukarni Królewskiej zupełny zbiór liter Syryjskich dla założenia na górze *Libanie* drukarni, któraby Katolikom tamtejszym religijnych książek dostarczała.

Umarli tu Pan *Moreau de St Mery* były Radca Stanu, a niegdyś Minister Francuzki w *Parmie*, i Pan *Bertin*, który roku 1792 zaprowadził do Francyi stenografią.

Przed niejakim czasem przybył do Paryża Jenerał *Donadieu*, który po powrocie Króla do stolicy miał dowództwo przez czas pewny w departamencie *Rodanu*. Będąc ten Jenerał na sali tronowej w *Tuilleries*, gdzie był zbiór najznakomitszych osób, przystąpił z żywością do Ministra wojny, i górnym tonem zapytał, z iakiej przyczyny nie umieścić go na liście Jenerałów składających główny sztab woyska? To nieprzystoynne w tak szanowném miejscu odezwanie się Jenerała *Donadieu* wszyscy mocno zganił. Tenże Jenerał drugą razą w liczniem gronie osób u Prezesa Rady Mini-

strów pozwolił sobie zuchwałych wyrazów utyskuiąc, iż stał się ofiara widoczney niesprawiedliwości. Obecny temu Jenerał *Déjean*, oyciec, chciał go przywieść do milczenia, a przynajmniej uspokoić, ale nadaremnie. Syn Jenerała *Déjean* widząc oycza ucieraającego się na słowa z Jenerałem *Donadieu*, przystąpił do niego radząc, aby się uspokoił. Obruszonny bardziej jeszcze *Donadieu*, wyzwał odgrazając się, że wyzwie Jenerała *Déjean*, syna, na pojedynkę. Lecz zamiast wyzwania posłał dnia 20go Stycznia do oycza z przeprosinami, i do *Tours* wyjechał, ale znowu do *Paryża* powrócił.

Tegoż dnia był inny pojedynek z polityczney przyczyny. Pan *Montesquieu Fezenzac*, zięć zmarłego Xięcia *Faitre*, i młody *Beauport de St Aulaire*, który miał pogrzebową mowę, a w niej uszczypnął tescia iego, wyzwali się, i walczyli na szpady. *Fezenzac* był w twarz draśniony, poczem ich rozłączono.

Pan *Aimé Comte* księgarz tutejszy odebrał list z *Nowego - Yorku* w Ameryce, pisany dnia 24go Grudnia roku zeszłego, zawierający o przyczynach rozeyscia się osadników w *Texas* takie szczegóły: — „*Pole-Przytutku* pod naczelnictwem braci *Lallemant* niszczało. Było one na ziemi, o którą wszczął się spór między Amerykanami a Hiszpanami. Odstąpił iey nareście Poseł Hiszpański prawem własności Ziednoczonym Stanom, zapewne pod warunkiem, aby z niey wszyscy tam będący Francuzi ustąpili, co się stało; i wszyscy powrócili szukając innego sposobu utrzymania bytu swojego. Usadowili się nareście w *Tombeckbee*; ciągnęli losy, które im wskazały własności każdego. Wielu Francuzów w różnych prowincjach przebywających, a zwłaszcza w *Nowym - Yorku* i *Filadelfji*, tam się udali. Jenerał *Lefebvre - Desnouettes* jest teraz w *Wasingtonie*, i odebrał od Kongressu Ziednoczonych Stanów moc urzędzenia tej nowej orady Francuzkiej. Jest zaś ona na ziemi prowincyi *Alabama*, i składa osobny Stan pod nazwiskiem *Marengo*. Nowe miasto *Aigleville* będzie podzielone na ulice i rynki, które zwać się będą imionami miast, gdzie Francuzi celniejsze zwycięstwa odniesli.“

z *Włoch* 20 Stycznia.

Wielki Xiążę Rosyjski *Michał* zjechał dnia 13 Stycznia do *Florencyi*, gdzie przez czas niejakı zabawić postanowił.

Słychać, że Arcy-Xiężna *Marya Ludwika* Xiężna Parmeńska bawić będzie we *Florenyji* przez czas pobytu tamże oycy swego Cesarza Austryackiego.

W *Medyolanie* zdarzył się smutny nader przypadek: Zamordowano Kapitana z pułku huzarów Xięcia Rejenta Angielskiego iak najokropniejszym sposobem. Przełknięta żona iego wyskoczyła oknem, i zabiła się; matka zaś iey, gdy ją o tey podwoyney uwiadomiono stracie, i knięta paraliżem żyć przestała.

We *Florenyji* jest ośm teatrów, do których, pomimo nie bardzo wielkiej ludności, bo tylko 75 tysięcy wynoszący, dosyć wiele ludzi uczęszcza.

Donoszą z *Alexandryi* w *Egipcie*, że tam kupcy Europejscy złożyli między sobą sto tysięcy piastrow na obchód powrotu Wice-Króla i zwycięstwa nad Wehabitami przez syna iego odniesionego.

z Londynu 50 Stycznia.

Xiężę Rejent dał onegdaj wielki obiad dla Posłów Francuskiego, Hiszpańskiego, Portugalskiego i Niderlandzkiego. Była na nim także Margrebiną *Hastings*, która zostawia dzieci w *Londynie*, a z iednym tylko synem popłynęła na okręcie *Waterloo* do Indyy dla odwiedzenia męża swego.

Dnia 27go przyjęto w Izbie wyższej bill stanowiący Xięcia *York* dozorcą osoby Króla. Lord *Holland* sprzeciwiał się temu z powodu, że Xiężę *York* otrzymuje przez to zupełną władzę nad wszystkimi osobami dworu Królewskiego.

Narady Izby Niższej przez cały prawie tydzień tyczyły się powiększay części systemu bankowego, fałszywych banknot, biegu pieniędzy i billu zbożowego. — Podano także petycye, iako to, o polepszenie więzień; przeciw monopolium wyłączney sprzedaży wody w *Londynie*, i przeciw wprowadzaniu zboża z zagranicy.

Ministrowie podali w Izbie Niższej następujące wnioski: 1) Ażeby z powodu słabości Lorda *Castlereagh* odłożyć propozycyą względem nadania Xięciu *York* dozoru osoby Królewskiej, i względem odnowienia wydziału skarbowego; 2) O wyznaczenie wydziału zajmującego się rozpoznaniem restrykcyi bankowej, stanem biegu banknot za granicą utrzymującego się, i biegiem gotowych pieniędzy.

3) Ażeby rząd był mocen przekazać na dochody 1819 roku resztę upłaty za wzięte roku 1818 z banku, a w części tylko zaspokojone, 8 milionów funtów szterlingów.

Dług narodowy Angielski wynosił dnia 50go Stycznia zeszłego roku 893. milionów funtów szterlingów (35,720,000,000 zł. Polsk.). Prowizya od niego 30 milionów funtów szterlingów (1,200,000,000 złotych Polskich).

W tych dniach spodziewamy się tu oglądać nowe puszczone w bieg banknoty Angielskie.

Pan *Hunt* bawi ciągle w *Manchester* iako mówca ludu, który go w tryumfie po ulicach wodzi, i mówiącego z zapalem słucha. — W tych dniach kazał on z powodu obelgi, iaka go spotkała w teatrze, gdy podczas pieśni *Boże zachoway Króla!* siedział w łoży z nakrytą głową, poprzybić na rogach ulic w *Manchester* następujące obwieszczenie:

— 50 gwineów nagrody. —

„Panowie *Hunt*, *Chapmann*, *Whitworth* i *Johnston* donoszą, że dnia 24go wieczorem w teatrze wystawieni byli na gwałtowne obrażenie i rozbój ze strony Kapitana *Frazer*, Lorda *Uxbridge*, oraz 3 lub 4 officerów z pułku 7go dragonów Królewskich, i wielu innych w czerwonych mundurach, lecz z nazwiska nieznanymi, którzy gwałtem do łoży Pana *Hunt* drzwi wybiwszy, wciśnęli się do niego. Za nimi weszło około gośtu innych napastników, którzy Pana *Hunt* i przyjaciół iego sposobem obraźliwym za włosy porwawszy, z łoży wyrzucili. Jeden z tych łotrów ukradł Panu *Chapmann* piękną bryllantową szpinkę, a o mało i zegarek, po który już sięgał. Ktokolwiek będzie mógł zawiadomić o tym złodzieju z dowodami, sądownie rzecz popierać zdolnemi, dostanie 50 gwineów nagrody, i dla tego zechce się zgłosić do Pana *Chapmann* przy ulicy *Fenell* mieszkającego. — Co się tyczy innych łotrów, z temi natychmiast kroki prawne rozpoczęte będą.“

Hunt miał w zamiarze, dobrawszy sobie 25ciu towarzyszy, zemścić się swej krzywdy nazajutrz w teatrze; lecz ostrzeżony o tem Dyrektor teatru, dnia tego zawieszenie widowiska ogłosił. *Hunt* udał się tam dnia trzeciego, a nie znalazłszy przeciwników, miał z łoży do przytomnych, a mianowicie do swych stronników, piorunującą mowę, którą temi słowy zakończył. — *Przyjaciele! Przekonany jestem o duchu spokojności, iakim tchniecie; i dla tego, abyśmy nie ściągnęli na siebie*

krwiożerców Watterlooskich, pójdzmy spokojnie do domów naszych. — Wśród szmeru głośniego i sykania przytomnych oddalił się potem z teatru.

Mówią także, iż nieprzestając na tem, pisał Hunt do Xięcia York w tych wyrazach: — Oskarżają lud Angielski, iakoby do anarchii i nieładu wzdychał; lecz niesprawiedliwie, bo Wasza Królewska Xiążęca Mość przypomnieć sobie raczysz, że pycha wojskowych, i łnienie przez nich spokojnych mieszkańców Paryża były pierwszą i główną przyczyną rewolucyi Francuzkiej. —

Lorda Malborough oskarżono o przekupienie przy wyborze Pana St John do Parlamentu.

Gazeta Kurjer doniosła pod artykułem z Madrytu z listów dnia 12 Stycznia pisanych, że tam odkryto nader niebezpieczny i bardzo rozgąszonego spisek przeciw Rzadowi.

Diennik Morning-Chronicle ogłosił list officera Angielskiego w służbie Powstańców Amerykańskich, u których dowodzi artylleryą wojska oblegającego miasto Cumana. List ten jest najlepszą odpowiedzią na spotwarzanie Rządu Wenezuelskiego, i Generała Bolivara. Oto są słowa listu:

Generał Bolivar przyjął mię iak nayszczętniej, i śmiało mogę powiedzieć, iż teraz zaszczyca mię szacunkiem i ufnością. Sławny ten człowiek urodził się w Carracas r. 1783. Dokończył edukacyi w Europie, której większą połowę zwiędził. Wielką ma znatomość literatury. Sposób postępowania iego wcale uymuący. Słachetnie myśli, i otwarcie się tłumaczy, słowem, charakter iego do wyższego rzędu należy. Chlubą jest sprawy, którey się zupełnie poświęcił. Wyższy jest nad wszelką pochwałę, iakąby mu dać zdołał. Postatem do Anglii Panu F. D. . . wizerunek Generała Bolivara, bardzo mu podobny, który zapewne będzie wysztuchowany, ażeby wielbiciele cnoty i patriotyzmu mogli widzieć podobieństwo męża, który tak długo i z prawdziwie bohatyrykiem mężem walczył przeciw despotyzmowi, i którego usiłowania wkrótce pomyslnym skutkiem, iak się słusznie należy, będą uwieńczone. Żałuję, iż uchybienia niektórych Putkowników były przyczyną powrotu kilku officerów Angielskich do Europy; lecz to ich nie upoważniło do czernienia Rządu Wenezuelskiego i kraju, do którego nie przy-

byli, a zatem go poznać nie mogli. — Przed moim przybyciem oddalił się Putkownik H. . . ; ale sprawował się iak nayaniebniej. W. . . . jest w więzieniu, bo chciał zbuntować kraj przeciw naczelnikowi iego. Co do mnie, winszuję sobie, że tu przybył, a officerowie powracający do Anglii pożalują, gdy się dowiedzą, że tu umięć cenić i nagradzać przystugi. Gdzież może być obszerniejsze pole dla ieniuszu i talentów! — Zostałem tu Generatem-Adjutantem, i-trudnię się projektem o karności stosowney do czasu i charakteru tutejszego ludu. Wiadomości z głębi kraju są iak naysmyślniejsze. Prowincya Cassanare oswobodzona. Niemordowany Generał Pa-z, mimo załanych równin, kilka razy przydybał i pobił Hiszpanów. Mieszkańcy tych równin są postrachem Hiszpanów. L-dwie cóżkolwiek są odziani, do-brze wyrabiają spissą, mocno siedzą na koniach, a żyją iedynie mięsem bydłecim, którego obfitość na równinach. Officero-wie Angielscy i inni tworzą teraz pułk huzarów w prowincyi Barcellońskiej, i pułk lekkiej piechoty w Upata. — Nigdy sprawa Patryotów tutejszych niebyła w pomyslniejszym stanie, iak teraz. Mamy podostatkiem broni, mundurów i potrzeb woennych. Na rzece pełno okrętów kupieckich, co dowodzi, że handel nie źle idzie.

z Nowego-Yorku 30 Grudnia

Nasz Senat rozważa teraz ostatni traktat zawarty z Anglią, który podano Kongressowi. Przezeńodzyskujemy rybołówstwo wstanie, w iakim było według traktatu 1785. Uznała także Anglija za granice nasze od zachodu brzegi oceanu spokojnego, wraz z uścieniem rzeki Columbia. Co do handlu w Indyach zachodnich, żadna odmiana nie zaszła.

Dziedzice Pana Beaumarchais Francuza podali do Kongressu przełożenie względem zapłażenia im tego, co P. Beaumarchais dostarczał Amerykanom podczas ich wojny o niepodległość. Popierają ich żądanie niektóre członki w obu Izbach, żądają zaś blisko miliona franków.

Tegoroczna zima jest u nas tęga, i iędzą po rzekach na saniach. — Przy końcu jesieni nie-lieczone kupy polnych myszy zniszczyły pola nasze. W iedney wsi tylko, gdzie się na nie zawzięto, ubito ich przeszło 4 tysiące.